

Самостійна робота № 8 (4 год) ЗМ2,Т4

Тема заняття: *Україна в роки другої світової війни (1939-1945рр.)*

Мета заняття навчальна: *ознайомити студентів з рухом опору на території України, та окупаційною політикою, яку проводило німецьке керівництво «новий порядок»;*

виховна: *виховувати у студентів повагу до героїчного минулого нашої держави;*

пізнавальна: *формувати уявлення про діяльність опозиції на території України, партизанського руху;*

розвиваюча: *розвивати вміння аргументовано на основі історичних фактів відстоювати власні погляди на ту чи іншу проблему;*

міжпредметні зв'язки: *всесвітня історія, географія;*

вид контролю: *усне опитування;*

завдання: *підготувати реферати;*

Література: *Л.2(д) ст..342-361.*

Контрольні запитання:

- 1.Окупаційний режим та його особливості.*
- 2.Рух опору та форми його прояву.*
- 3.Створення Української повстанської армії.*

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

Основні поняття: *тоталітарний режим, окупація, опозиція, директива, геноцид.*

Окупаційний режим («новий порядок») був встановлений відповідно до німецького плану «Ост».

Генеральний план «Ост»

*знищити на окупованих територіях 30 млн. мирного населення і військовополонених.

*висилити протягом 30 років близько 50 млн. поляків, українців, білорусів, литовців, латишів, естонців до Західного Сибіру, на Північний Кавказ, до Південної Америки, Африки.

*онімецити решту населення окупованих територій, перетворивши його дешеву робочу силу для 10 млн. німецьких колоністів.

*знищити СРСР як цілісну суверенну державу.

*вживати заходів для ліквідації національної культури, середньої і вищої освіти.

*забезпечити скорочення народжуваності на окупованих територіях.

1.Окупаційний режим здійснювався гестапо, військами СС (збройні загони), службою безпеки (СД). Діяла також допоміжна адміністрація з місцевих жителів (бургомістри, старости, поліція).

2.Окупанти обіцяли провести аграрну реформу, розвивати українську культуру, повернути солдатів додому, але це були способи морально-психологічного тиску, на тлі якого жителі України оголошувалися громадянами «третього сорту», їхнє життя суворо регламентувалося правилами й наказами, порушення яких тягло за собою концтабір або розстріл. Було створено 150 концентраційних таборів, де загинули 1,9 млн. радянських військовополонених.

3.Гітлерівський план передбачав перетворення України на колоніальну країну, аграрно-сировинний придаток рейху, життєвий простір для колонізації представників «вищої раси». Був введений 12-14 годинний робочий день. Жорстоко контролювалася робота колгоспів (вони не були ліквідовані фашистами).

4.Трагедія Бабиного Яру в Києві. Жертвами нацистів у перші місяці стали близько 850 тис. українських євреїв.

5.Економічний грабунок країни, здійснювався згідно плану «Ольденбург». Вивіз до Німеччини сировини, устаткування, продовольства, витворів мистецтва.

6.Вивіз до Німеччини на роботу працездатного українського населення. 2,4 млн. чоловіків і жінок, переважно молодих, потрапили в нацистське рабство протягом 1941-1942рр.

7.Організація примусової праці населення на окупованих територіях з метою зміцнення економічної могутності «третього рейху».

Окупаційний режим проводив політику планомірного і систематичного знищення єврейського народу спочатку на території СРСР, а згодом і всієї Європи. Цей процес отримав назву Голокост.

Символом Голокосту в Україні став Бабин Яр. **29 вересня 1941р.** тут за один день було знищено 33711 євреїв. Далі протягом 103 тижнів окупанти щовівторка і щоп'ятниці здійснювали в Бабиному Яру розстріли людей різних національностей, переважно євреїв.

У січні 1942р. нацистське керівництво приймає рішення про створення на території Польщі шести таборів смерті, обладнаних газовими камерами і крематоріями (Треблінка, Собібур, Освенцім), до яких вивозились євреїв із західних областей України. Для концентрації євреїв перед знищенням створювалась система гетто та єврейських житлових кварталів.

Величезних масштабів набуло економічне пограбування України. До березня 1943р. до Німеччини було вивезено близько 6 млн. т. пшениці, 1,4 млн. т. картоплі, 3 млн. голів худоби, тисячі тони масла і цукру. Крім продовольчих ресурсів, вивозились устаткування заводів і фабрик, рухомий склад залізниць, сировина, матеріали і навіть чорнозем та фруктові дерева.

Окупаційний режим викликав могутній опір загарбникам. У тилу ворога розгорнулася підпільна та партизанська боротьба.

У 1941р. фашистська Німеччина окупувала величезні території. В Україні загарбникам належала територія з населенням близько 42 млн. осіб. Окупувавши Україну, фашисти ввели жорстокий режим. «Новий порядок» викликав глибоке обурення народу. На території України розгорнувся антифашистський національно-визвольний рух – рух Опору.

Основні течії опору в Україні

1. Партизанське й підпільне, очолюване радянським керівництвом.
2. Національно-патріотичне, очолюване ОУН.

В Україні найбільш сприятливими були умови для таборів партизан на Волині й Поліссі. Рух набрав організованого характеру в 1942р., коли було створено Український штаб партизанського руху, який очолив Т.Строкач. У русі опору брали участь утікачі-військовополонені, партійні й безпартійні, дорослі й діти.

Пасивні форми опору: різноманітна допомога партизанам, відмова співробітничати з окупаційною владою, саботаж заходів окупаційної влади, випуск бракованої продукції, зрив поставок продовольства для окупаційної армії, ухилення від робіт, тощо.

Активні форми опору: партизанський рух, діяльність підпілля, диверсійна діяльність, пропагандистська діяльність.

Джерела формування партизанських загонів:

*залишення в тилу ворога спеціально сформованих загонів;

*окремі солдати і підрозділи, що опинилися в оточенні й не змогли прорватися для з'єднання з фронтовими частинами;

*окремі громадяни, які не були призвані до армії, але були здатні носити зброю і за своїми переконаннями і бажанням готові були вести партизанську боротьбу.

Відомими командирами радянських партизанів стали С.Ковпак, О.Федоров, М.Наумов.

Початок війни сприяв політичній активності українських національно-патріотичних сил і, насамперед, членів ОУН.

30 червня 1941р. у Львові ОУН оголосила про відновлення незалежності України й утворення уряду на чолі з Я.Стецьком. ці дії суперечили інтересам окупаційного режиму, що розігнав уряд. Нацистська адміністрація заарештувала майже 300 членів ОУН, у тому числі С.Бендеру і Я.Стецько. фашисти почали широко застосовувати масовий терор проти українського народу. За цих умов оунівці перейшли до збройного опору.

Масового характеру збройна боротьба ОУН набула восени 1942р., коли було створено Українську повстанську армію (УПА), що очолив Р.Шухевич. почавши збройну боротьбу в Поліссі й на Волині, УПА поступово встановила контроль над Галичиною та деякими іншими регіонами. УПА не могла чекати підтримки з-за лінії фронту, тому розраховувала тільки на власні сили. УПА визначала себе як повстанський рух, метою якого було створення незалежної української держави. Тому вона вела воєнні дії проти всіх, хто був загрозою для української незалежності – СРСР, Німеччини, Польщі.

Питання, які винесені на співбесіду:

- 1.У чому проявлявся «новий порядок» на окупованих німцями територіях?
- 2.Які форми опору існували на території України?
- 3.Чому саме територія Закарпаття була найбільш сприятливою для розгортання партизанського руху?
- 4.В якому році була створена організація ОУН?
- 5.Яким чином була створена Українська Повстанська Армія?

Теми рефератів:

- 1.Партизанський рух на території України.
- 2.Діяльність УПА.